

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 20P/253/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5715213189
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Eva Marčeková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2016:5715213189.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin pred samosudkyňou Mgr. Evou Marčekovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti

Z. M. M., nar.X.XX.XXXX
N. F. M., nar.X.X.XXXX

zastúpené kolíznym opatrovníkom Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, deti rodičov, matky F. M., Q.. F., nar.X.X.XXXX, bytom A.. O.. R.D. XXX/XX, E. S. T. a otca Z. M., nar.XX.X.XXXX, trvale bytom A.. O.. R. XXX/XX, E.R. S. T., N. K. L. - L., H..X.., A. XXX/X, E., maloleté deti v Detskom domove Istebné, v konaní o návrhu Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin o nariadenie predbežného opatrenia a o začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi takto

r o z h o d o l :

Súd n a r i a d ť u j e nad maloletým Z. M. M., nar.X.XX.XXXX a nad maloletou N. F. M., nar.X.X.XXXX ú s t a v n ů s t a r o s t l i v o s ť.

Maloletý Z. M. M., nar.X.XX.XXXX a maloletá N. F. M., nar.X.X.XXXX b u d ů u m i e s t n e n é do Detského domova Istebné, Istebné č. 258.

Súd u r č u j e matke maloletých detí lehotu do 31.3.2017 na úpravu jej rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohla osobne vykonávať starostlivosť o maloleté deti.

Účinnosť výkonu ústavnej starostlivosti súd z h o d n o t í v marci a v septembri každého kalendárneho roka.

Detský domov Istebné p r e d l o ž í súdu správy o zverených maloletých deťoch, o ich zdravotnom stave, o ich vzdelávaní a o osobitných potrebách vždy do 28.2. a 31.8. každého kalendárneho roka.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Martin p r e d l o ž í súdu správy o účinkoch opatrení na odstránenie dôvodov nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi a o možnostiach jej zrušenia alebo zverenia maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti, do pestúnskej starostlivosti alebo ich osvojenia vždy do 28.2. a 31.8. každého kalendárneho roka.

Matka j e p o v i n n á platiť výživné na maloletého Z. M. M., nar.X.XX.XXXX a na maloletú N. F. M., nar.X.X.XXXX vo výške po 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne od 25.9.2015 vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám Detského domova Istebné č. 258 a k rukám ďalších zariadení, do ktorých budú maloleté deti premiestnené.

Nedoplatok na výživnom od 25.9.2015 do 31.7.2016 vo výške po 267,73 Eur u každého maloletého súd matke p o v o ľ u j e s p l á c a ť v splátkach po 10,- Eur mesačne na každého maloletého spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok.

Otec je povinný j e p o v i n n ý platiť výživné na maloletého Z. M. M., nar.X.XX.XXXX a na maloletú N. F. M., nar.X.X.XXXX vo výške po 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne od 25.9.2015 vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám Detského domova Istebné č. 258 a k rukám ďalších zariadení, do ktorých budú maloleté deti premiestnené.

Nedoplatok na výživnom od 25.9.2015 do 31.7.2016 vo výške po 267,73 Eur u každého maloletého súd otcovi p o v o ľ u j e s p l á c a ť v splátkach po 10,- Eur mesačne na každého maloletého spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok.

Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom osobne podaným tunajšiemu súdu dňa 16.9.2015 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Martin žiadalo vydať predbežné opatrenie podľa § 76 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), mal. Z. M. a mal. N. F. dočasne zveriť do starostlivosti Detského domova Istebné a začať konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti vzhľadom k tomu, že rodičia svojim nezodpovedným prístupom k výchove a k starostlivosti o maloleté deti ohrozujú ich psychický, fyzický a sociálny

vývin a nie sú schopní svoj postoj k životu zmeniť. Deti pochádzajú z manželstva rodičov F. M. B. Z. M.. Spisovú dokumentáciu detí evidujú od roku 2007, prvý záznam sa nachádza zo dňa 16.10.2007, išlo o anonymné telefonické oznámenie, ktorým bolo oznámené, že rodičia majú vo svojej starostlivosti jedno dieťa mal. Z., sú často pod vplyvom alkoholu, dieťa je zanedbané.

V rodine bol vykonaný sociálny prieskum a o spoluprácu bol požiadaný Obecný úrad Kláštor pod Znievom a detská lekárka MUDr. Mária Lahutová. Táto sa vyjadrila, že hygiena je primeraná, na preventívne prehliadky chodí dieťa v sprievode matky, neboli zistené výrazné nedostatky. Rozhodnutím Okresného súdu Martin č. 9C/217/2008 zo dňa 4.12.2008 bolo manželstvo rodičov rozvedené, maloleté deti Z. M. B. N. F. boli zverené do starostlivosti matky, otec bol zviazaný platením výživného po 1.500 Sk na každé dieťa. Rodičia naďalej žijú v spoločnej domácnosti v dvojgeneračnom rodinnom dome aj so starými rodičmi a bratmi otca U. B. Z.. Matka a deti majú k dispozícii jednu izbu. Rodičia sú dlhodobo dobrovoľne nezamestnaní, matka poberá prídavok na dve deti 47,04 Eur, otec si neplní vyživovaciu povinnosť. Matka má priateľa U. M., ktorý je bratom jej bývalého manžela. Mal. Z. M. navštevuje 2. triedu a mal. N. F. 1. triedu Základnej školy v Kláštore pod Znievom.

Dňa 18.3.2015 telefonicky oznámila Z.. P. K., riaditeľka základnej školy, že mal. Z. M. prišiel do školy a má na krku viditeľné stopy po bitke (škrtení) a škrabance pod ľavým okom a na pravej ruke. Malo tomu predchádzať to, že sa dňa 17.3.2015 dopustil krádeže mobilného telefónu, o čom škola upovedomila matku. V rodine bol vykonaný sociálny prieskum a následne zabezpečili lekárske vyšetrenie maloletých detí. Na základe vyšetrenia bola zo strany lekára doporučená ich hospitalizácia v Univerzitnej nemocnici Martin. V správe doručenej im dňa 24.3.2015 sa uvádza, že mal. Z. M. mal pri prijatí na krku viditeľné čerstvé hematómy (po prstoch) v rozsahu 4-5 cm, na chrbte vpravo v oblasti lopatky hematómy staršieho dáta o priemere 3 cm a v oblasti pravého kolena starší hematóm o priemere cca 2 cm. Mal. N. F. čerstvé hematómy nemala, v oblasti pravého prsného svalu mala oderku dlhú 2 cm, na ľavom stehne laterálne dva staršie hematómy. Pri osobnom pohovore deti uviedli, že matka ich často bije. Návrhom do rodinného prostredia existovalo vysoké riziko, že môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia detí z pohľadu konania ich matky, ktorá nadmerne užíva alkoholické nápoje a ako výchovnú metódu používa telesné tresty. Z uvedeného dôvodu dňa 25.3.2015 podal úrad návrh na vydanie predbežného opatrenia a návrh na začatie konania vo veci nariadenia výchovného opatrenia nad maloletými deťmi. Rozhodnutím súdu č. 19P/87/2015 zo dňa 29.4.2015 bolo nad maloletými deťmi nariadené výchovné opatrenie vo forme pobytu v Detskom krízovom centre Náruč, Pomoc deťom v kríze, Zádubnie 56, Žilina na dobu šesť mesiacov, ktoré uplynú dňa 25.9.2015.

Priebežne monitorovali situáciu v rodine. Rodičia naďalej vo zvýšenej miere konzumujú alkoholické nápoje. Matka od 9.6.2015 do 7.7.2015 bola zamestnaná v Humana People to People Slovakia, pracovný pomer bol ukončený v skúšobnej dobe z dôvodu jej absencií. Otec je od 12.5.2015 zamestnaný na dohodu o vykonaní práce u A. M., Z.. V priebežnej správe z pobytu v DKC Náruč sa uvádza, že podmienky v domácnosti sú natoľko nevhodné, že by aj naďalej ohrozovali zdravý vývin maloletých detí.

2. Uznesením zo dňa 17.9.2015 súd maloletým deťom ustanovil pre konanie kolízneho opatrovníka Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Martin a následne uznesením zo dňa 18.9.2015 súd nariadil, aby bol mal. Z. M. a mal. N.Ó. F. dočasne odovzdaní a zverení do starostlivosti Detského domova Istebné do právoplatného skončenia konania vo veci samej o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi, uznesenie nadobudlo vykonateľnosť dňa 18.9.2015 a právoplatnosť dňa 3.11.2015. Dňa 29.9.2015 Detský domov Istebné, detašované pracovisko Dolný Kubín oznámil, že boli dňa 25.9.2015 deti prijaté do samostatnej skupiny.

3. Podaním zo dňa 13.10.2015 do konania podľa § 35 ods. 2 písm. e) O.s.p. vstúpil prokurátor.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom kolízneho opatrovníka, matky, prokurátorky Okresnej prokuratúry Martin, sociálnej pracovníčky a psychologičky Detského domova Istebné (čl. 76-80, 110-116), oboznámením sa s návrhom, s listinnými dôkazmi pripojenými k návrhu, predloženými matkou, kolíznym opatrovníkom a vyžiadanými súdom, so správou Detského domova, pracovisko Dolný Kubín zo dňa 21.1.2016 o maloletých (čl. 46-48), so správou kolízneho opatrovníka zo dňa 14.6.2016 (čl. 63), so správou Mgr. Ďuríkovej, psychologičky RPPS zo spolupráce s matkou zo dňa 25.5.2016 (čl. 66-67), so znaleckým posudkom č. 16/2016 znalca PhDr. Jána Šútovca, PhD. zo dňa 3.6.2016 vypracovaného v trestnom konaní č. ORP-758/2-VYS-MT-2015 (čl. 68-74), s uznesením o zastavení trestného stíhania rodičov zo dňa 22.7.2016 (č. 93-100), s ďalšími listinnými dôkazmi v spise a so spisom tunajšieho súdu sp. zn. 19P/87/2015.

5. Otec sa pojednávaniu nezúčastnil, nachádza sa v COR - Centrum, n.o., Krupina, kde absolvuje resocializačný proces, predtým vykonával do 30.6.2016 ochranné protialkoholické a psychiatrické liečenie v Psychiatrickej liečebni Sučany, keď tunajší súd uznesením sp.zn. 3Nt/40/2016 zo dňa 30.6.2016 zmenil liečenie na ambulantné (čl. 86). K návrhu sa na výzvu súdu zo septembra 2015 písomne nevyjadril. Súd potom vec prejednal a rozhodol aj bez jeho vypočutia a vyjadrenia sa, lebo konanie prebieha od septembra 2015 a maloleté deti sú v ústavnom zariadení stále na základe uznesenia o nariadení predbežného opatrenia.

6. Z pripojeného spisu mal súd preukázané, že rozsudkom č.k. 19P/87/2015-29 zo dňa 29.4.2015 súd nariadil mal. Z. M. a mal. N. F. výchovné opatrenie vo forme pobytu v Detskom krízovom centre Náruč, Pomoc deťom v kríze, Žilina na dobu šiestich mesiacov s povinnosťou uloženou úradu práce o predloženie správy po ukončení pobytu. Tiež mal preukázané, že rozsudkom sp.zn. 9C/217/2008 zo dňa 4.12.2008 bolo manželstvo rozvedené, maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného po 1.500 Sk na každého maloletého a že aj po rozvode žili v jednej domácnosti, aj v čase podania návrhu.

7. Kolízny opatrovník na pojednávaniach zotrval na podanom návrhu a nariadení ústavnej starostlivosti, lebo v súčasnom období je jedinou možnosťou ako zabezpečiť zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin maloletých detí. Matka bude monitorovaná a motivovaná, aby naďalej chodila k psychologičke, ktorá s ňou pracuje a aby odpadol aj dôvod, a to alkoholová závislosť matky. Rodičom navrhol lehotu pol roka na úpravu pomerov, všetko je v jej rukách. Tiež ju budú podporovať v jej záujme navštevovať deti, telefonicky ich kontaktovať, písať si. Ohľadne výživného navrhol určiť minimálne výživné vzhľadom na situáciu rodičov. Nepochybnil, že bytové pomery rodiny sú vyhovujúce, aj hygiena je na požadovanej úrovni a matka má záujem o deti. To ale neboli dôvody pre nariadenie predbežného opatrenia v minulom roku, ktoré ohrozovali ich vývin. Rodičia bagatelizovali svoj problém s alkoholom, konanie matky predstavovalo veľmi veľké riziko, pretože ako výchovnú metódu použila neprimerané telesné tresty. Preto aj úrad podal ešte v marci 2015 podnet na políciu vo veci podozrenia z týrania blízkej a zverenej osoby, podnet bol zamietnutý. Počas pobytu v KC Náruč prešli deti komplexnou psychologickou diagnostikou, z ktorej vyplynula silná desinhibícia, vyjadrenie negatívnych pocitov a vzťahov voči matke a indikácia syndrómu CAN. Preto opätovne v novembri 2015 podali podnet a do konania bol pribratý súdny znalec z odboru psychológie. Z jeho posudku je zrejmé, že deti nemajú

vytvorenú bezpečnú vzťahovú väzbu k rodičom a vykazujú masívne známky citovej deprivácie, ktorá je v príčinnej súvislosti práve s konaním rodičov, najmä matky, čo v budúcnosti zakladá pravdepodobnosť vzniku adaptačných porúch a porúch osobnosti. V procese sanácie mala matka snahu nahliadať na svoje problémové správanie, zlepšiť svoju situáciu. Otáznou je stabilita v týchto náhľadoch, jej emociálna nestálosť a celková motivácia k zmene. Dlhé stavy a prejavy správania matky v minulosti nepredstavujú záruku, aby vedela natoľko ovplyvniť svoje správanie, aby to nepredstavovalo riziko pre deti.

8. Matka s návrhom nesúhlasila. Vie, že pochybila a urobila chybu, ale sa už aj zlepšila. Alkohol nepotrebuje, predtým mala nervy od bývalého manžela a otca detí, teraz sú v dome všetci kľudní, lepšie vychádzajú a preto by bola rada, aby boli doma, všetkým chýbajú. Zmenila sa i v správaní, lebo v dome žijú dvaja synovci a keby bola zlá, aj by po nich kričala, ale to nerobí. Bývalý manžel sa už do Kláštora nevráti, jeho otec mu zrušil trvalý pobyt a už tam nič nemá. Vlni chodievala k MUDr. Fedákovej každý mesiac, v tomto roku nebola, raz aj išla, ale ona tam nebola a myslí si, že kontroly nepotrebuje. Neabsolvovala doteraz žiadnu protialkoholickú liečbu, alkohol jej nechýba a má to všetko pod kontrolou od doby ako sa manžel odsťahoval. O konaní na súde sa s deťmi nerozprávala. Chcú sa jednoznačne vrátiť domov, kde majú kamarátov, pýtali sa na starých rodičov, na zvieratká. Povedala im, že vrátiť sa nebude možné, že sa všetko uvidí a boli z toho smutné. Pracuje na ranči, predtým v Trim Leadri, kde nafúkala a musela odísť. Chce mať deti doma a vie, že preto musí niečo urobiť, chodiť k doktorke, pravidelne pracovať a nevie prečo nie ja aktívnejšia, dohovárajú jej aj starí rodičia.

9. Sociálna pracovníčka detského domova sa na pojednávaní uviedla, že v danej chvíli návrat detí do starostlivosti matky by nebol možný, nakoľko ešte nie je vytvorené bezpečné prostredie a návrat bude možný po absolvovaní protialkoholickú liečbu matky. Deti sú u nich skoro 10 mesiacov a počas toho obdobia s rodinou intenzívne pracovali. V domove boli uskutočnené tri prípadové konferencie s účasťou rodičov, kolízneho opatrovníka a zamestnancov domova s cieľom stanovenia rodičom akým spôsobom napraviť ich rodinnú situáciu, aby deti mohli byť vrátené do rodiny. Oslovili starých rodičov a priateľa matky, ale neprejavili záujem, aby matke boli nápomocní. Za najdôležitejšiu úlohu pre matku stanovili protialkoholické liečenie, minimálne ambulantné v psychiatrickej ambulancii u MUDr. Fedákovej, lebo má dlhy na zdravotnom poistení a nemohla by nastúpiť na ústavnú liečbu. Táto úloha jej bola uložená opakovane, lebo nevedela uviesť či ju pravidelne navštevuje. Tiež jej bolo uložené navštíviť psychologičku, ktorú aj navštívila a doteraz je v jej starostlivosti.

Záujem matky bol intenzívny, dostala možnosť tráviť v domove krátkodobé víkendové pobyty, strávili takto dva víkendy, deťom sa venovala a pobyt im prospieval. S deťmi boli za otcom tri krát v liečebni a mal záujem byť s nimi. Na záver uviedla, že domov podal dve trestné oznámenia na mal. Z. M.. Prvé pre šikanu s kvalifikáciou ublíženia na zdraví, ukončené blokovou pokutou v priestupkovom konaní. Druhé pre podozrenie zo sexuálneho zneužívania, lebo bol okrem ďalších dvoch detí pristihnutý pri sexuálnych hrádkach s inými deťmi v domove, je v štádiu riešenia. Apelovala na matku, že aj v prípade nariadenia ústavnej starostlivosti, to nie je koniec, ale začiatok toho čo spolu začali a zatiaľ neskončili a má priestor, aby v plnení cieľov pokračovala. V závere požiadala výživné určiť od právoplatnosti rozhodnutia súdu, lebo keď sú deti v zariadení na základe predbežného opatrenia, úhrada za starostlivosť zo strany rodičov sa neurčuje, tiež by matke narástol dlh a bol by skomplikovaný proces sanácie jej pomerov.

10. Psychologička detského domova uviedla, že s deťmi pracuje ako prišli a túžia sa vrátiť domov od začiatku ako prišli, ale to sa týka všetkých detí. Rozprávali a otvorene dodnes rozprávajú, že boli doma bité, že bol požívaný alkohol matkou i otcom. Sú v čakávaní, lebo vedia o súde a stretnutia, kde chodila matka a dávali sa jej úlohy. Veľmi to prežívali, vkladali do toho obrovské nádeje a čakali každý deň, kedy sa už dozvedia, či matka úlohy splnila. Boli aj vyšetrované súdnym znalcom a boli vyslovene v panike, báli sa, že uškodia matke, keď niečo viacej povedia. Veľmi u nich prevláda potreba matku chrániť, ako keby prebrali na seba úlohu sa o ňu postarať. Z návštevy matky sa veľmi tešia, takisto, keď sa ide za otcom, hoci veľmi striedmo komunikuje a je iný ako býval. Javia veľké známky citovej deprivácie, čo sa nedeje z ničoho nič a pokiaľ sa deti v rodine majú dobre, takéto príznaky nemajú, ale na nich je to veľmi viditeľné a možno sa stotožniť so znalcom. Deti prešli celým procesom s matkou, boli na stretnutiach, rozprávali sa s nimi čo sa dialo, že to má vo svojich rukách matka. Vysvetlili im prečo to doma nie je bezpečné, že potrebujú kľud, aby sa nepilo, možno nekričalo a podobne. Boli účastní aj toho, keď sa vyhodnotilo, že matka u Dr. Fedákovej nebola a sú pripravené a počítajú aj s tou možnosťou, aj keď sa báli a nie je to možnosť, ktorá sa im páči.

11. Prokurátorka okresnej prokuratúry sa v plnom rozsahu pripojila k návrhu kolízneho opatrovníka a navrhla nariadiť nad maloletými deťmi ústavnú starostlivosť, rodičom určiť výživné zodpovedajúce im možnostiam s tým, že matke bude daná lehota na vytvorenie podmienok pre návrat detí.

12. Zo správy detského domova súd zistil, že mal. Z. M. navštevuje 3. triedu základnej školy, zvykol si bez problémov, v škole sa mu darí, na vyučovanie sa dokáže pripraviť väčšinou rýchlo. Je nesústredený, všetko ho rozptyľuje, namiesto učenia rozpráva a vyrušuje tým ostatných, vyrušuje aj v triede a objavili sa drobné potýčky s chlapcami, ale vzhľadom na diagnózu ADHD je pre neho ťažké obsedieť na hodinách. V záťažových situáciách pociťuje vnútorné napätie, ktoré potrebuje kompenzovať a sú to agresívne reakcie proti zdroju. Je naviazaný na svoju rodinu, veľmi mu chýba, ak ho nenavštevujú ako by si želal, vynucuje si telefonáty. Vie pre aké príčiny je v domove a snaží sa to chápať. Je zaradený do dispenzára pedopsychiatra pre impulzívnu reaktivitu v záťaži, emočnú labilitu s poruchou pozornosti, užíva lieky. Sebaobslužné, hygienické návyky zvláda samostatne, neberie ako samozrejmé. Povinnosti na skupine si plní, veľmi rád pomáha v kuchyni, nerád upratuje v kúpeľni a schody.

Mal. N. F. navštevuje 1. triedu, adaptovala sa ťažšie, plakávala, odmietala školu, ale potom sa usmievala. Učivo zatiaľ zvláda, je predpoklad objavenia problémov v budúcnosti. Spočiatku bola veľmi tichá, máli komunikovala, všetok čas trávila na izbe, kde sa sama hrávala. Postupne sa osmelila, je zhovorčivejšia, viac vyhľadáva spoločnosť detí, našla si kamarátku. Máva neporiadok v osobných veciach, nevie si udržať poriadok, je potrebný dohľad. Keď niečo nechce urobiť, zatne sa a tručuje. Keď ju niekto nahnevá, rozčúli sa a bráni sa krikom. Po napomenutí dospelým sa niekedy urazí, odvráva a odíde na izbu, kde sa rýchlo upokojí. Svoje povinnosti sa snaží plniť k spokojnosti, má rada tvorivé činnosti, skôr sa zdržiava dnu ako vonku. Rada sa stará o svoj zovňajšok, nemala zatiaľ zdravotné ťažkosti.

Otca v Psychiatrickej liečebni v Sučanoch navštívili v dňoch 7.1.2016, 27.1.2016 a 26.5.2016. Navštívili aj domácnosť rodiny v Kláštore pod Znievom v dňoch 19.10.2015 a 21.4.2016 v rámci podpory vzťahov s biologickou rodinou. Navštevy matky, jej priateľa a starých rodičov v domove boli v dňoch 10.10.2015, 9.11.2015, 5.12.2015, 8.1.2016, 19.3.2016, 10.4.2016, 24.4.2016, 12.5.2016 a 4.6.2016. Matka v domove strávila dva víkendové pobyty v dňoch 8.1.2016 - 10.1.2016 a 5.2.2016 - 7.2.2016. Telefonátov matky a otca bolo viac.

13. Zo správy kolízneho opatrovníka mal súd preukázané, že rodičia žijú v dvojgeneračnom rodinnom dome so starými rodičmi M., dvomi bratmi otca Z. B. U., ktorý je súčasným partnerom matky. Matka po prepustení z práce pre prítomnosť alkoholu si našla prácu ako pomocná sila v kuchyni. Odbornú ambulanciu od začiatku roka 2016 nenavštívila, začala s ňou pracovať psychologička. Otec sa lieči zo závislosti z alkoholu v liečebni, po ukončení ústavnej ochrannej liečby bude prepustený do resocializačného zariadenia.

14. Zo správy Mgr. Ďuríkovej, psychologičky RPPS mal zistené, že v rámci poradenského procesu vo veci skvalitňovania rodičovských zručností prebiehajú od 23.3.2016 individuálne konzultácie s matkou, doposiaľ sa zrealizovalo päť stretnutí. Spolupráca s ňou nebola vždy kooperujúca, na dohovorené stretnutia neprichádzala, svoju neúčast neoznamovala. Ako dôvody uvádzala že zabudla, zaspala, mala zdravotné problémy, chýbal jej kredit. Na základe psychologického vyšetrenia je extrovertný a spoločenský typ osobnosti, osamelosť ju neuspokojuje a nenapĺňa, preferuje kontakt a stimulujúce sociálne zážitky. V správaní javí tendencie dominancie, uplatňovania svojej vôle voči druhým, ovládanie ich správania, nemá problém kritizovať iných, pútať na seba pozornosť. Živosť a spontánnosť môže nadobudnúť rozmery nevhodnosti, najmä kde sa vyžaduje zdržanlivosť. Svoje názory dokáže vyjadrovať energickým a sebaistým spôsobom, v sociálnych skupinách nebýva nesmelá. Dokáže rebelovať, prejavovať afekty, ventilovať svoje pocity, vyhnúť sa predpisom, prispôbovať si pravidlá vo svoj prospech. Nemá sklon byť citlivá voči zraniteľnosti druhých, dokáže situačne vylúčiť city ľudí. Preukazuje menej sentimentality, viac sa zaoberá prospešnosťou vecí. Prežíva silne pocity a emócie, ochotne ich vyjadruje, najmä ak je nahnevaná alebo podráždená, vtedy môže konať unáhle a bez uváženia následkov. V sebakontrolu jej môže brániť určitý vnútorný nekľud, nepokoj, nervové napätie a tenzia sa môže vzťahovať k aktuálnym životným situáciám. Nemá sklon k plánovitosti, veci necháva skôr na náhodu, veci môže odkladať. Na svoje okolie môže pôsobiť ako ľahostajná alebo neorganizovaná. S hodnotením sa stotožnila. Je vedená k osvojovaniu efektívnejších spôsobov zvládania svojej dominancie a afektívnosti, k nachádzaniu konštruktívnejších spôsobov komunikácie, prehlbovaniu

schopnosti pochváliť a oceniť dieťa, k prehľbovaniu miery empatie a citlivosti najmä u detí, k sebareflexii vlastného správania, k odhadu jeho primeranosti v rozličných rodinných a výchovných situáciách. Tiež k zvažovaniu dôsledkov, k nachádzaniu vnútornej vyrovnanosti, k optimálnemu zvládaniu stresu a záťaže, k systematickosti k organizácii rodinného života, k vývinovým potrebám a špecifickým požiadavkám detí. K zmene výchovného štýlu, v ktorom prevláda direktivita, nedôslednosť, nízka miera pozitivizmu. Pripustila potrebu zmeny, na ktorej má snahu priebežne pracovať. Je vedená k obmedzeniu požívania alkoholických nápojov, pravidelne navštevovať MUDr. Fedákovú, priznala pitie nealkoholického Radlera. Opakovane prezentovala vysokú snahu o získanie detí do osobnej starostlivosti. Veľmi si praje, keby mala možnosť dostať deti na víkendové pobyty do domáceho prostredia, kde by teoretické znalosti z psychologického a sociálneho poradenstva mohla preukázať aj v praktickom živote.

15. Zo znaleckého posudku znalca PhDr. Jána Šútovca mal súd preukázané, že maloleté deti Z. M. B. N.Q. F. nemajú vytvorenú bezpečnú vzťahovú väzbu, vykazujú masívne známky citovej deprivácie, trpia jej následkami, je v príčinnej súvislosti s konaním rodičov, najmä matky, čo do budúcnosti zakladá pravdepodobnosť vzniku duševnej poruchy, predovšetkým adaptačných porúch a porúch osobnosti, netrpia posttraumatickou stresovou poruchou. Maloletá je spôsobilá vnímať a chápať udalosti, lebo má dobrú kapacitu inteligencie a pamäti, ale jej reprodukcia minulých dejov je nespoľahlivá, závisí od momentálnej nálady, ochoty, vzťahu k opytujúcemu a iných motivačných činiteľov. Jej vzťah k matke bol a je chaotický, k otcovi pozitívny. Maloletý je schopný správne vnímať a reprodukovať prežité udalosti, jeho výpoveď možno považovať za vierohodnú, k rodičom má chaotický vzťah, k matke s prevahou negatívnych citov, k otcovi to nie je jasné.

16. Uznesením zo dňa 22.7.2016 Okresné riaditeľstvo PZ, odbor kriminálnej polície Martin zastavil trestné stíhanie, ktoré bolo začaté za zločin týrania blízkej a zverenej osoby a ktorého sa mali dopustiť rodičia maloletých detí, lebo skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Konanie rodičov nie je možné vzhľadom na okolnosti prípadu, jeho následky kvalifikovať ako týranie, nakoľko z posudku psychológa vyplýva, že deti trpia nedostatkom rodičovskej lásky a porozumenia, ale netrpia posttraumatickou stresovou poruchou a znalec nemôže jednoznačne uviesť, či sa jedná o týrané deti, sú zanedbané, čo však nezakladá trestnoprávnu zodpovednosť, ale odobratie detí z takéhoto negatívneho rodinného prostredia je tou najlepšou variantou pre zdravý psychický, sociálny a mravný vývin detí.

17. Matka je zamestnaná od 27.4.2016 u Mgr. Zuzany Holúbekovej, Ďanová ako pomocná sila, odmena je 2,50 Eur za hodinu, pracovný čas 1 - 2 hodiny denne, pracovný pomer je uzavretý na dobu určitú do 31.3.2017. Predtým od 9.6.2015 do 7.7.2015 pracovala ako triedička obnoseného šatstva v Humana People to People Slovakia, s.r.o., Martin, k skončeniu došlo v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa, v júni odpracovala 9 dní, 3 dni mala návštevu lekára, 4 dni bola PN, v júli odpracovala 1 deň, 4 dni sa nedostavila do práce a svoju neprítomnosť neospravedlnila, čistá mzda spolu bola 178,15 Eur. V evidencii uchádzačov o zamestnanie bola od 29.10.2014 do 8.6.2015 a od 22.7.2015 do 7.2.2016, vyradená bola vždy z dôvodu zamestnania sa, poberal prídavky na dve deti 47,04 Eur a dávky v hmotnej núdzi 61,60 Eur. Otec bol v evidencii od 2.1.2009, minimálne do 30.6.2016, poberal dávku v hmotnej núdzi v rôznych výškach, naposledy 96,30 Eur od septembra 2015. Naposledy pracoval od 12.5.2015 do 9.9.2015 u A. M., Martin na dohodu o vykonaní práce ako pomocný lešenár, dohodu ukončil na vlastnú žiadosť kvôli zdravotným problémom, jeho čistá mzda bola spolu 103,92 Eur.

18. Podľa § 119b ods. 3 Zákona o rodine (ďalej len ZR) konania o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení výchovného opatrenia, o ktorých súd nerozhodol do 31. decembra 2015, sa dokončia podľa predpisu účinného do 31. decembra 2015.

19. Podľa § 44 ods. 1 ZR náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

20. Podľa § 44 ods. 3 ZR náhradnou starostlivosťou je zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len náhradná osobná starostlivosť), pestúnska starostlivosť a ústavná starostlivosť.

21. Podľa § 44 ods. 4 ZR súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

22. Podľa § 54 ods. 1 ZR náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

23. Podľa § 54 ods. 2 prvá veta ZR súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

24. Podľa § 54 ods. 3 ZR ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

25. Podľa § 54 ods. 4 ZR súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná.

26. Podľa § 54 ods. 5 ZR súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

27. Podľa § 55 ods. 1 ZR súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

28. Podľa § 55 ods. 2 ZR ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti.

29. Podľa § 81 ods. 1 ZR ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochranej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

30. Podľa § 81 ods. 2 ZR súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

31. Podľa § 62 ods. 1 ZR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

32. Podľa § 62 ods. 2 ZR obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

33. Podľa § 62 ods. 3 ZR každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

34. Podľa § 62 ods. 5 ZR výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

35. Podľa § 75 ods. 1 prvá veta ZR pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

36. Podľa § 76 ods. 1 ZR výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

37. Osobitným zákonom podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine je zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých predpisov v platnom znení (ďalej len zákon), konkrétne § 2 písm. c), v ktorom sú určené sumy životného minima osobitne pre plnoletú fyzickú osobu, pre ďalšie spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu, pre zaopatrené nepľnoleté dieťa a pre nezaopatrené dieťa. Podľa § 5 ods. 1 tohto zákona sa sumy upravujú vždy k 1. júlu bežného kalendárneho roka, pričom podľa ods. 6 ich ustanoví opatrenie, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. S účinnosťou od 1.7.2013 je to opatrenie č. 186/2013 Z.z., 30% sa vypočítava zo sumy 90,42 Eur a predstavuje 27,13 Eur.

38. Podľa § 91 ods. 2 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v platnom znení ak súd nariadil nad maloletým dieťaťom ústavnú starostlivosť alebo mu uložil ochrannú výchovu, sústavne sleduje spôsob ich výkonu a najmenej dvakrát do roka hodnotí ich účinnosť. Na tento účel súd najmä vyžaduje pravidelné správy o maloletom dieťati od orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zariadenia, do ktorého bolo maloleté dieťa umiestnené, prípadne sleduje spôsob ich výkonu návštevami sudcu v zariadení, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

39. Podľa § 32 ods. 5 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v platnom znení orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately najmenej raz za šesť mesiacov predkladá súdu správu o účinkoch opatrení, ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť, a informuje súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo o možnosti osvojenia. Ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na základe rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia, sleduje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately účel výchovného opatrenia tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol súd v rozhodnutí o jeho uložení, informoval súd o plnení účelu výchovného opatrenia.

40. Súd po dôslednom zvážení a komplexnom zhodnotení dokazovania vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení a berúc do úvahy zistený a preukázaný skutkový stav rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia, nariadil nad maloletým Z. M. a nad maloletou N. F. ústavnú starostlivosť s umiestnením v Detskom domove Istebné, určil matke lehotu na úpravu ich pomerov a rodičom povinnosť platiť minimálne výživné od 25.9.2015 vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám Detského domova Istebné a k rukám ďalších zariadení, do ktorých budú maloleté deti premiestnené, povinnosť detskému domovu a kolíznemu opatrovníkovi predkladať súdu správy o maloletých dva krát do roka. Nariadenie ústavnej starostlivosti je v súčasnosti v najlepšom a zvrchovanom záujme maloletých detí, čo potvrdilo aj znalecké dokazovanie nariadené v trestnom konaní, i keď nebolo možné konštatovať, že ide o týrané deti, to je nie psychologický pojem, ale právnický. Ide o deti, ktoré trpia nedostatkom rodičovskej lásky a porozumenia, trpia správaním rodičov, najmä matky v dôsledku požívania alkoholu, čo bolo jednoznačne preukázané a otcovi bolo nariadené aj ochranné protialkoholické a psychiatrické liečenie. Tiež trpia následným neprimeraným správaním, čo nepoprela ani matka u psychologičky či na pojednávaní. I keď matka má vytvorené vhodné bytové podmienky, doteraz za celú dobu umiestnenia maloletých do domova, a aj predtým, keď bolo nariadené výchovné opatrenie vo forme pobytu maloletých detí v Detskom krízovom centre Náruč, urobila veľmi málo z krokov a úloh, ktoré pre návrat maloletých do domáceho prostredia mala urobiť. Nevedela ani uviesť prečo tak neurobila, čo je pri jej osobnosti, ako bola zistená u psychologičky, neprimerané a dosť nepochopiteľné. Hlavne neriešila v tomto roku vôbec problémy s požívaním alkoholu, ktorý bol hlavný dôvod všetkých problémov pri zabezpečovaní starostlivosti a výchovy maloletých detí. Jediný krok, ktorý doteraz bola schopná opakovane zabezpečiť, je návšteva psychologičky na úrade práce a spolupráca s ňou, ktorá jej významným spôsobom môže pomôcť pri zmene jej správania a prístupe k maloletým deťom. Nikto v priebehu konania nepoprel jej záujem o vlastné maloleté deti, že ich chce mať doma, že jej a všetkým ostatným doma chýbajú, ale to nestačí, lebo neurobila ten najdôležitejší krok. Určite má

svoje deti rada a preto je dôvodné, aby zatiaľ ostali v ústavnom zariadení a ona v lehote, ktorá jej bola daná, pristúpila ku komplexnej zmene svojho správania tak, aby nebol ohrozený zdravý a všestranný citový, fyzický, psychický a sociálny vývoj detí, aby vyrastali v stabilnom prostredí, ktoré im dá pocit bezpečia, pozitívnej atmosféry a ktorý ich obohatí, bude formovať ich osobnosť správnym smerom, lebo sú stále vo vývine a ešte sa to dá zmeniť. Súdny znalec zistil, že u maloletej je tendencia k vývinu emočne nestabilnej hraničnej poruchy osobnosti a u maloletého k vývinu osobnosti smerom k dysnormatívnosti, slabej interiorizácii (zvnútornenie, prijatie skúseností do psychiky) najmä mravných noriem a ich nedostatočného podielu v regulácii konania. Táto možnosť sa prejavila už počas pobytu v domove u maloletého v jeho správaní, keď domov bol nútený podať dve podania na políciu. Vzhľadom k tomu, že rodičia sú rozvedení a maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a že otec má zrušený trvalý pobyt v Kláštore pod Znievom, kde pred liečbou býval a určite po návrate z resocializačného strediska bude dlhšiu dobu trvať vytvorenie všetkých životných podmienok, lehotu na nápravu pomerov súd určil len matke. Pomoc matke doteraz poskytoval tak orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ako aj detský domov, ich zamestnanci a budú matke naďalej nápomocní, ale je to len na nej či sa deti čím skôr budú môcť vrátiť domov. Sama vie, čo musí robiť, aby to tak bolo.

41. Pri určovaní výšky výživného súd vychádzal z možností, schopností a majetkových pomerov matky a otca. Aktuálne je zdrojom príjmu matky mzda z nového pracovného pomeru, predtým to bola tiež mzda alebo dávka v hmotnej núdzi. U otca to bolo podobne do doby kým nenastúpil na ochranné liečenie nariadené súdom. Vzhľadom na ich aktuálne pomery určil na každé z maloletých detí len minimálne výživné, ktoré musí platiť každý rodič bez ohľadu na svoj príjem. Určite takto určené výživné len v minimálnej miere pokryje výdavky na odôvodnené potreby detí, ale určenie iného výživného by bolo nereálne. Výživné určil od 25.9.2015, kedy boli maloleté deti na základe uznesenia o nariadení predbežného opatrenia prijaté do Detského domova Istebné. Súd nevyhovel žiadosti detského domova na určenie výživného od právoplatnosti rozsudku, lebo takéto rozhodnutie by nemalo oporu v Zákone o rodine, keďže ani rozhodnutím do niektorej z foriem náhradnej starostlivosti, i keď pôvodne len dočasne, vyživovacia povinnosť rodičov nezaniká a pri určení jej výšky platia všeobecné zákonné kritériá. Nedoplatok súd vypočítal dňami a mesiacmi, za ktoré vznikol a je u každého z maloletých detí v rovnakej výške 276,73 Eur - 5,43 Eur za 6 dní septembra 2015 a 271,30 Eur za 10 mesiacov od októbra 2015 do júla 2016 kráť 27,13 Eur. Umožnil ho rodičom splácať v splátkach po 10 Eur mesačne na každé dieťa spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok, čo znamená že v prípade neplnenia splátkovej povinnosti stratia výhodu splátok a nedoplatok sa stane splatným jednorazovo. Určite uvedené splátky neohrozia zabezpečovanie potrieb rodičov, každý bude mať povinnosť platiť mesačne spolu na obidve deti vrátane splátky 74,26 Eur. Matka podľa jej vlastného vyjadrenia na poslednom pojednávaní mala v júni mzdu 310 Eur.

42. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len C.m.p.) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko ide o konanie, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu (§ 23 ods. 2 C.m.p. - konanie vo veciach starostlivosti o maloletých podľa § 111 a nasl. C.m.p.) a nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov niektorému z účastníkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať písomne odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného Okresného súdu Martin na Krajský súd v Žiline, štvormo (§ 362 Civilného sporového poriadku - ďalej len C.s.p.).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 C.s.p. - ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) - (§ 363 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 C.m.p.).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 C.m.p.).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 C.m.p.).

Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 370 a nasl. C.m.p.).